

FINANSMINISTERIET

Opdateret 2020-forløb:
Grundlag for udgiftslofter 2019
– teknisk fremsættelse

August 2015

20
15

Opdateret 2020-forløb, august 2015:

Grundlag for udgiftslofter 2019 – teknisk fremsættelse

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	2
1. Det samfundsøkonomiske forløb til 2020.....	4
1.1 International økonomi og finansielle forhold	5
1.2 Dansk økonomi og den samfundsøkonomiske vurdering frem mod 2020 ...	6
1.3 Produktionspotentialet frem mod 2020	8
1.4 Offentlige finanser frem mod 2020	10
1.5 Offentlige indtægter	11
1.6 Offentlige udgifter.....	13
2. Teknisk fastsættelse af udgiftslofterne for 2019	18
2.1 Fastsættelse af driftslofter for stat, kommuner og regioner i 2019	18
2.2 Fastsættelse af det statslige delloft for indkomstoverførsler i 2019	20
2.3 Fastsættelse og virkning af udsvingsbufferen.....	21
Bilagstabeller	24

Indledning

Med budgetloven er der indført bindende udgiftslofter for stat, kommuner og regioner. Udgiftslofterne skal understøtte, at de offentlige finanser udvikler sig inden for de mellemfristede målsætninger for dansk økonomi, herunder målene om finanspolitisk holdbarhed og mindst strukturel balance mellem indtægter og udgifter i 2020.

Udgiftslofterne dækker en rullende 4-årig periode. Sammen med finanslovsforslaget for 2016 fremsættes der lovforslag om fastsættelse af udgiftslofter for det nye fjerde loftsår 2019. Fastsættelsen af udgiftslofterne for 2019 tager udgangspunkt i en opdateret mellemfristet fremskrivning af dansk økonomi frem mod 2020, hvor budgetlovens underskudsgrænse for strukturelle underskud og det mellemfristede mål om mindst balance i 2020 er overholdt, *jf. boks 1*.

Boks 1

Centrale finanspolitiske mål

1. Finanspolitikken tilrettelægges efter det overordnede mål om holdbare offentlige finanser – målt ved den finanspolitiske holdbarhedsindikator (HBI). Dette mål er operationaliseret i et mellemfristet mål om mindst strukturel balance på det offentlige budget i 2020. Dette budgetmål sikrer samtidig, at der planlægges efter at opbygge et vist rum i forhold til budgetlovens underskudsgrænse, der fx vil kunne anvendes i tilfælde af konjunkturtilløb.
2. Det årlige strukturelle underskud må ikke overstige ½ pct. af BNP i forbindelse med fremsættelsen af forslaget til finanslov for det kommende år, undtagen ved ekstraordinære omstændigheder, jf. budgetloven og EU's Finanspagt.

Som følge af afholdelse af Folketingsvalg i juni 2015 og efterfølgende regeringskift er såvel finanslovsforslaget for 2016 i august og *Opdateret 2020-forløb, august 2015* af teknisk karakter. Der er således ikke taget stilling til ændrede finanspolitiske prioriteringer og råderummet i finanspolitikken er på den baggrund beregningsteknisk placeret som offentligt forbrug i fremskrivningen. De gældende udgiftslofter kan justeres på baggrund af nye politiske beslutninger. Et egentligt politisk finanslovsforslag præsenteres frem mod Folketinget åbning i oktober. I forlængelse heraf genfremsættes finanslovsforslaget og der fremsættes nye lovforslag for udgiftslofterne frem mod 2019 på baggrund af de politiske prioriteringer på finanslovsforslag 2016 mv.

I dette dokumentationsnotat redegøres for det opdaterede mellemfristede forløb, som de tekniske udgiftslofter for 2019 fastsættes med afsæt i, samt for hvordan forløbet anvendes i loftfastsættelsen. Hovedkonklusioner er gengivet i boks 2.

Der henvises til *Økonomisk Redegørelse, august 2015* for en detaljeret gennemgang af konjunkturprognosen og skøn for de offentlige finanser i 2015 og 2016.

Boks 2**Hovedkonklusioner i *Opdateret 2020-forløb, august 2015.***

- Dansk økonomi er i fremgang med grundlag for yderligere vækst og fremgang i beskæftigelsen i de kommende år. Det lægges fortsat til grund for den mellemfristede fremskrivning, at dansk økonomi er tilbage i en normal konjunktursituation i 2019.
- Budgetloven bidrager til at sikre, at de offentlige finanser i Danmark grundlæggende er sunde, hvilket bidrager til en høj grad af tillid til dansk økonomi. Holdbarhedsindikatoren (HBI) er svagt positiv og opgøres aktuelt til 0,3 pct. af BNP. Den svagt positive holdbarhedsindikator dækker over en periode med tiltagende pres på de offentlige finanser fra 2020 til omkring 2040 og en forbedring derefter med de anvendte forudsætninger – den såkaldte hængekøjeudfordring.
- Det strukturelle underskud reduceres i fremskrivningen fra 0,5 pct. af BNP i 2016 frem til 2020, hvor den strukturelle saldo i overensstemmelse med de finanspolitiske mål er i balance. Tilpasningen mod balance i 2020 forudsætter, at den aktuelt lempelige finanspolitik gradvist normaliseres som forudsat, herunder en forudsat tilpasning af de offentlige investeringer.
- I fremskrivningen kan det offentlige forbrug vokse med i gennemsnit ca. 0,6 pct. årligt i 2016-20. Det er udtryk for, at det finanspolitiske råderum beregningsteknisk er indregnet som offentligt forbrug i fremskrivningen. Væksten i det offentlige forbrug frem mod 2020 vil blive tilpasset til regeringens prioriteringer i forbindelse med finanslovsforslag 2016 og efterfølgende initiativer.
- Driftslofterne i stat, kommuner og regioner er for 2019 blandt andet fastsat med afsæt i en vækst i det offentlige forbrug på 0,7 pct. fra 2018 til 2019. Med afsæt i de fastsatte udgiftslofter og øvrige fremskrivningsforudsætninger skønnes det strukturelle underskud til 0,1 pct. af BNP i 2019, hvilket er afstemt med hensynet til at sikre troværdige fremskridt mod målet om balance i 2020.
- Delloftet for statslige indkomstoverførsler i 2019 er fastsat lavere end de gældende lofter for 2016-18. Det skyldes blandt andet en reduktion af udgifterne til folkepension fra 2018 til 2019, hvor folkepensionsalderen hæves til 65½ år. I lyset af, at der er usikkerhed om skønnene for indkomstoverførsler 4 år fremme i tiden, indarbejdes en udsvingsbuffer på 5 mia. kr. i loftet for de statslige udgifter til indkomstoverførsler i 2019, svarende til 2 pct. af udgifterne.

1. Det samfundsøkonomiske forløb til 2020

Det opdaterede *2020-forløb, august 2015* tager afsæt i konjunkturvurderingen for 2015-2016 i *Økonomisk Redegørelse, august 2015*. I årene 2017-2020 er der tale om et beregningsteknisk forløb, hvor konjunkturerne antages at blive gradvist forbedret, og hvor bruttoledigheden falder fra ca. 128.000 personer i 2015 til ca. 100.000 personer i 2019-2020. Det svarer til det skønnede strukturelle niveau, når der tages højde for virkninger af gennemførte reformer, herunder dagpengereformen fra 2010 samt kontanthjælpsreformen fra 2013.

Konjunkturnormaliseringen sker parallelt med en ventet økonomisk fremgang i udlandet med udgangspunkt i de seneste fremskrivninger fra OECD. Forløbet bygger endvidere på en gradvis normalisering af virksomheders og husholdningers investerings- og forbrugstilbøjelighed i takt med, at afsætningsmulighederne og arbejdsmarkedet forbedres. Aktivitetsfremgangen understøttes blandt andet af ekstraordinært lave renter i udgangspunktet.

Forløbet til 2020 tager udgangspunkt i **vedtagen politik** og indebærer blandt andet følgende:

- Den potentielle BVT-vækst i perioden 2015-2020 er gennemsnitligt 1,7 pct. pr. år. I fravær af de reformer, der øger arbejdsudbuddet i perioden, ville den potentielle BVT-vækst blot være på 1,2 pct. om året.
- Inkl. et positivt bidrag fra normalisering af konjunkturerne anslås BNP-væksten til godt 2 pct. om året i gennemsnit i 2015-2020. En BNP-vækst på godt 2 pct. er lidt mindre end forventningerne til OECD-landene under ét, hvilket afspejler en relativt moderat produktivitetsvækst i Danmark.
- Beskæftigelsen stiger i forløbet med ca. 155.000 fuldtidspersoner i perioden 2015 til 2020.
- Skattetrykket aftager fra 51 pct. af BNP i 2014 til 45 pct. af BNP i 2020. Faldet i skattetrykket afspejler blandt andet bortfald af engangsindtægter samt konjunkturgenopretningen, der indebærer et fald i de skattepligtige indkomstoverførsler (indkomstoverførsler indgår i skattegrundlaget, men ikke i BNP). En gradvis stigning i renterne frem mod 2020 bidrager endvidere til øgede rentefradrag i husholdningerne, som isoleret set reducerer skatteindtægterne.
- Frem mod 2020 aftager de primære offentlige udgifters andel af konjunktur-
renset BNP fra ca. 54 pct. i 2014 til ca. 49 pct. i 2020, mens det offentlige forbrug udgør 25 pct. af BNP i 2020. Det offentlige forbrugs andel af BNP i 2020 er højere end i 1990-2007, dvs. før den globale krise satte ind. Det er i forløbet beregningsteknisk lagt til grund, at ressourcerne til det offentlige forbrug vokser i gennemsnit med ca. 0,6 pct. årligt i 2016-2020. Det afspejler, at

råderummet i finanspolitikken i fremskrivningen beregningsteknisk er placeret som offentligt forbrug.

Siden *Danmarks Konvergensprogram 2015 (KP15)* er forløbet blevet opdateret med konjunkturgrundlaget frem til 2016 i *Økonomisk Redegørelse, august 2015*. Hertil kommer indarbejdelse af DREAM og Danmarks Statistiks Befolkningsprognose 2015, opdaterede forudsætninger om priser på olie og CO2-kvoter samt Energi-styrelsens produktionsprognose (juni 2015). Der er blandt andet også indarbejdet Danmarks Statistiks oplysninger om den registerbaserede arbejdsmarkedsstatistik, RAS 2014.

1.1 International økonomi og finansielle forhold

Forudsætningerne om udviklingen i den internationale økonomi og de finansielle forhold følger *Økonomisk Redegørelse, august 2015*, for årene 2015 og 2016. Der indgår en forøgelse af den handelsvægtede BNP-vækst for Danmarks samhandelspartnere til 2,2 pct. i 2015 og derefter til 2,4 pct. i 2016. Videre frem til 2020 forudsættes en fortsat genopretning af den økonomiske aktivitet i udlandet (inkl. ikke-OECD lande) med vækstrater på godt 2½ pct., *jf. tabel 1.1*.

Udlandsforudsætningerne frem mod 2020 tager udgangspunkt i OECD's seneste mellemfristede fremskrivning. OECD's fremskrivninger indebærer, at konjunkturgenopretningen i landene generelt først er tilendebragt i 2019 eller 2020.

Tabel 1.1
Forudsætninger om udlandsvækst mv., 2014-2020

	Konjunkturår ¹			Beregningsteknisk forløb	
	2014	2015	2016	2017-19 ²	2020 ³
Årlig stigning, pct.					
Handelsvægtet BNP-vækst, samhandelspartnere ⁴	2,0	2,2	2,4	2,7	2,5
Handelsvægtet BNP-vækst, OECD lande	1,9	2,1	2,3	2,5	2,4
Oliepris (Brent), USD pr. td.,	99	57	64	84	102
Dollarkurs, kr. pr. \$	5,6	6,8	6,8	6,5	6,3
Rente 10-årig dansk statsobligation, pct. p.a.	1,2	0,8	1,4	2,4	3,3

1) Forløbet i 2015-2016 er baseret på Økonomisk Redegørelse, august 2015.

2) Væksten i 2017-2019 er inkl. konjunkturgenopretning.

3) Fra og med 2020 følger BNP-væksten den potentielle vækst.

4) Dækker over OECD-lande samt vækstøkonomierne Brasilien, Rusland, Indien, Kina og Tyrkiet.

Kilde: Danmarks Statistik, OECD, EO(95), 2014, Økonomisk Redegørelse, august 2015 og egne beregninger.

Med fortsat stigende international arbejdsdeling indebærer forudsætningerne en markedsvækst for dansk industrieksport på ca. 6 pct. om året i perioden 2015-2020. De nye store vækstøkonomier er med til at trække markedsvæksten op på et niveau, som er noget større end den potentielle vækst i dansk økonomi. Tilsvarende forudsættes øget international arbejdsdeling at medføre en fortsat stigning i de danske importkvoter.

Det internationale renteniveau har været exceptionelt lavt i de senere år, og ECB ventes at holde den pengepolitiske rente nær nul et par år endnu. Frem mod 2020 forudsættes en begyndende normalisering af pengepolitikken i euroområdet og Danmark, som imidlertid først ventes tilendebragt frem mod 2025. Rentespændet til Tyskland ventes fortsat at være lille. Den 10-årige danske statsrente forudsættes at stige til 3¼ pct. i 2020 og til 4½ pct. på sigt. Den vækstkorrigerede realrente svarer på langt sigt til ca. 1½ pct.

1.2 Dansk økonomi og den samfundsøkonomiske vurdering frem mod 2020

Dansk økonomi befinder sig i et opsving, og såvel aktivitet som beskæftigelse har været stigende siden 2013.

I *Økonomisk Redegørelse, august 2015* ventes opsvinget at tage til i styrke med en BNP-vækst på 1,5 pct. i 2015 og 1,9 pct. i 2016. Væksten trækkes især af eksporten, men også privatforbrug og erhvervsinvesteringerne ventes at tage til i styrke, jf. tabel 1.2.

Tabel 1.2
Nøgletal for dansk økonomi, 2013-2020

	Konjunkturår ¹			Beregningsteknisk forløb	
	2014	2015	2016	2017-19 ²	2020 ³
Outputgab og reale vækstrater (pct.)					
BNP	1,1	1,5	1,9	2,3	1,8
BVT	1,1	1,6	1,9	2,3	1,8
Outputgab (pct. af BVT)	-2,1	-1,4	-1,0	-0,3	0,0
Efterspørgsel, realvækst, pct.					
Privat forbrug	0,7	1,4	1,5	2,4	2,1
Offentligt forbrug	0,2	1,4	0,1	0,6	0,9
Faste bruttoinvesteringer	1,7	3,1	6,9	7,9	6,7
Eksport	2,6	4,0	5,0	4,3	4,0
Import	3,8	4,1	5,5	4,9	5,2
Arbejdsmarked og produktivitet					
Arbejdsstyrkevækst (pct.)	0,5	0,7	0,6	1,0	0,6
Beskæftigelsesvækst (pct.)	1,0	1,0	0,9	1,3	0,6
Bruttoledighed (pct. af arbejdsstyrke)	4,8	4,6	4,3	3,7	3,4
Timeproduktivitet, hele økonomien (pct.)	0,2	0,5	1,1	1,1	1,1
Timeproduktivitet, private byerhverv (pct.)	0,6	0,9	1,4	1,2	1,2

1) Forløbet i 2015-2016 er baseret på Økonomisk Redegørelse, august 2015.

2) Væksten i 2017-2019 er inkl. konjunkturgenopretning.

3) Fra og med 2020 følger BNP-væksten den potentielle vækst.

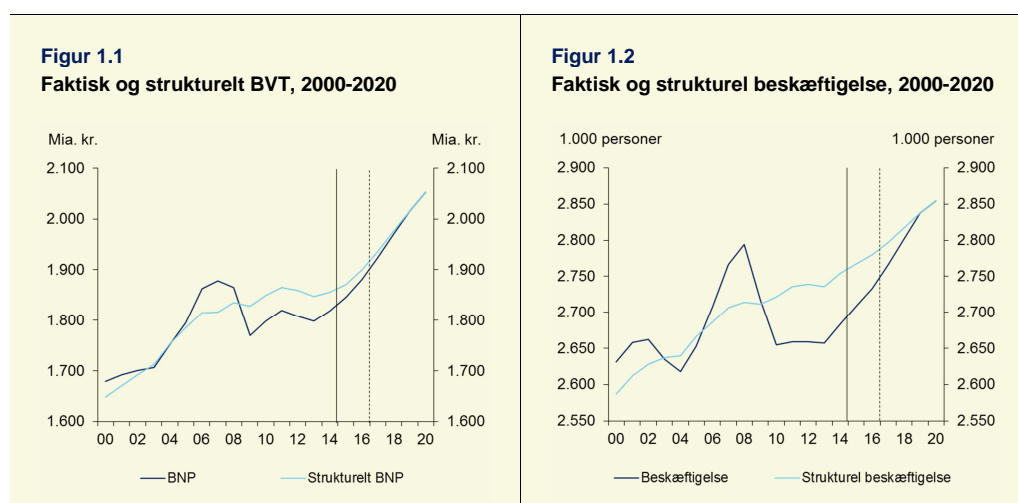
4) Outputgab i gennemsnit for perioden.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomisk Redegørelse, august 2015 og egne beregninger.

Fremgangen i dansk økonomi understøttes af fortsat meget lave renter, stigende boligpriser og øget tillid, som på baggrund af den høje finansielle opsparing gen-

nem kriseårene kan udløse et betydeligt potentiale for øgede investeringer og privatforbrug.

Det videre forløb frem til 2020 indebærer, at den samlede genopretningsperiode – fra den globale krise satte ind i efteråret 2008 til konjunkturerne igen er normale – kan være ganske lang. Forløbet indebærer en gradvis genopretning af økonomien, således at både output- og beskæftigelsesgabet lukkes omkring 2019, *jf. figur 1.1 og 1.2*. Fra 2020 og frem forudsættes væksten at svare til den potentielle BNP-vækst¹.

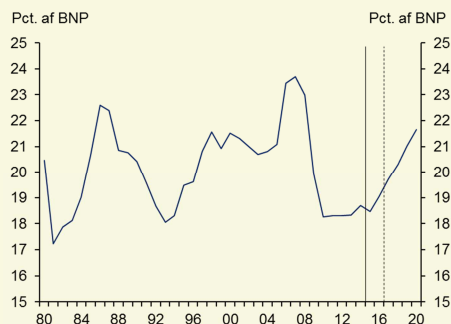
Anm.: Strukturel beskæftigelse er et beregnet skøn for beskæftigelsesniveauet i en normal konjunktursituation.
Kilde: Danmarks Statistik, Økonomisk Redegørelse, august 2015 og egne beregninger.

Under genopretningen til en normal konjunktursituation skønnes et samlet fald i bruttoledigheden fra 128.000 personer i 2015 til ca. 100.000 personer i 2019, hvilket svarer til det anslåede strukturelle niveau.

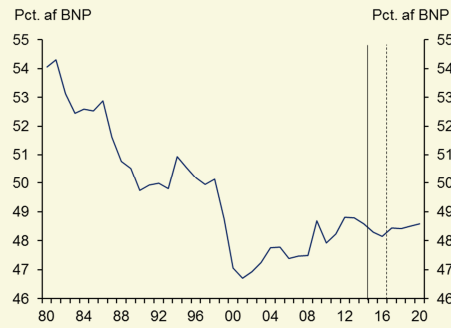
Den forudsatte genopretning af konjunkturerne indebærer en gradvis normalisering af investerings- og forbrugskvoterne, *jf. figur 1.3 og 1.4*. Navnlig investeringerne har ligget lavt siden finanskrisen. Dermed vokser investeringerne i perioden 2016-2020 med 7½ pct. pr. år og privatforbruget med godt 2¼ pct. pr. år.

¹ Fremskrivningsmetoden indebærer, at produktion og beskæftigelse herefter fastholdes på deres strukturelle niveauer. Der ses derfor bort fra eventuelle tendenser til høj- og lavkonjunktur efter, det strukturelle niveau er nået.

Figur 1.3
Faste bruttoinvesteringer, 1980-2020

Figur 1.4
Privatforbrug, 1980-2020

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomisk Redegørelse, august 2015 og egne beregninger.

1.3 Produktionspotentialet frem mod 2020

I forløbet inkl. de senere års reformer og initiativer ventes potentiel BVT (bruttoværditilvæksten) at vokse med ca. 1,7 pct. om året i gennemsnit i 2015-2020, *jf. tabel 1.3*. Det er en fremgang i forhold til 2008-2014, hvor produktionspotentialet voksede svagt under indtryk af finanskrisen og lave investeringer.

I perioden 2015-2020 ventes produktivitetstigninger at bidrage til væksten i produktionspotentialet med ca. 1,1 pct.-point årligt for økonomien som helhed. Der er ikke indregnet produktivitetsvækst i den offentlige sektor.

Den strukturelle beskæftigelse ventes i perioden 2015-2020 i gennemsnit at vokse med ca. 0,6 pct. årligt. Stigningen fremkommer som følge af gennemførte reformer, som trækker den strukturelle beskæftigelse og dermed produktionspotentialet op, mens der er en nogenlunde neutral virkning fra den demografiske udvikling.

Tabel 1.3
Bidrag til vækst i produktionspotentialet og i faktisk BVT (real), 1991-2020

	1991-2007	2008-2009	2010-2014	2015-2020
Gns. vækst pr. år, pct.				
1. Produktionspotentiale (BVT)	1,9	0,8	0,3	1,7
<i>Heraf bidrag fra</i>				
- Timeproduktivet (strukturel)	1,5	1,0	0,2	1,1
- Strukturel ledighed	0,4	0,2	0,1	0,0
- Strukturel arbejdsstyrke	0,0	-0,1	0,2	0,6
- Arbejdstid	0,0	-0,3	-0,2	0,0
2. Konjunktur	0,2	-3,3	0,2	0,4
3. Faktisk BVT (1+2)	2,1	-2,5	0,6	2,0
4. Nettoafgifter	0,1	-0,5	0,0	0,0
5. Faktisk BNP (3+4)	2,2	-2,9	0,5	2,0

Anm.: Der er usikkerhed om skønnet for den potentielle vækst i delperioderne, herunder om bidragene fra de enkelte komponenter. På grund af afrunding summer enkeltkomponenter ikke nødvendigvis til totalen.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomisk Redegørelse, august 2015 og egne beregninger.

Hertil kommer et konjunkturmæssigt vækstbidrag på 0,4 pct.-point pr. år, der afspejler lukningen af outputgabene frem mod 2019. Samlet ventes dermed en stigning på i gennemsnit ca. 2 pct. årligt i BVT og BNP i perioden 2015-2020.

De reformer, der er gennemført for at øge arbejdsudbuddet, er centrale for potentialet for stigende beskæftigelse, *jf. tabel 1.4*. Fra 2013 – som er året før tilbagetrækningsreformen trådte i kraft og det år, hvor beskæftigelsen var på sit laveste – og frem til 2020 ventes beskæftigelsen samlet at kunne stige med godt 175.000 fuldtidspersoner

Den demografiske udvikling påvirker beskæftigelsen svagt positivt frem mod 2020 som følge af nettoindvandring, der øger antallet af erhvervsaktive personer.

Tabel 1.4
Bidrag til ændringerne i beskæftigelse, 2013-2020

	Virkning i antal personer	Virkning i fuldtidspersoner (inkl. arbejdstid)
1.000 personer		
Demografi, ændret adfærd, mv. ¹⁾	29	4
Tilbagetrækningsreformen	56	65
Velfærdsaftalen	11	11
Bidrag fra andre reformer mv. ²⁾	24	30
Samlet ændring strukturel beskæftigelse	120	110
Konjunkturbidrag	78	66
Samlet ændring i faktisk beskæftigelse	197	176

Anm.: Fuldtidspersonsbegrebet anvendt i beregningen af de forskellige reformeffekter kan afvige. Ved reformer, der ikke løbende genberegnes, anvendes som udgangspunkt den gennemsnitlige arbejdstid i året, hvor reformen vedtages. Ved opgørelsen af den samlede beskæftigelsesvækst fra 2013-2020 er en fuldtidsperson defineret som 1642 timer pr. år. Effekten af diskrepansen i definitionen af fuldtidspersoner er indeholdt i posten under "Demografi, ændret adfærd, mv".

- 1) Indeholder andre adfærdsmæssige bidrag som fx senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet samt effekten af højere uddannelsestilbøjelighed.
- 2) Inkl. initiativer i genopretningsaftalen, skatteaftaler 2007, 2009 og 2012, Vækstplan DK, reformen af førtidspension og fleksjob, samt uddannelsesmålsætningerne mv.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Tilbagetrækningsreformen fra 2011 skønnes at øge beskæftigelsen med ca. 65.000 fuldtidspersoner. Det ligger ud over den oprindelige forøgelse af efterlønsalderen i forbindelse med Velfærdsaftalen (til 61 år i 2020), som isoleret skønnes at øge beskæftigelsen med ca. 11.000 fuldtidspersoner.

Andre reformer herunder skatteaftalen fra 2012, reformen af førtidspension og fleksjob, kontanthjælpsreformen, SU-reformen samt genopretningsaftalen fra 2010 skønnes at øge den strukturelle beskæftigelse svarende til ca. 30.000 fuldtidspersoner.

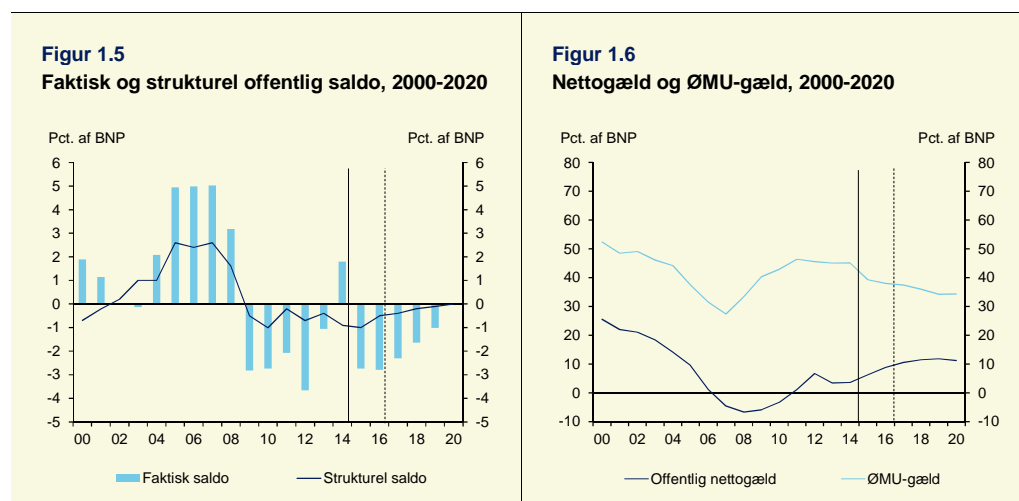
Samlet vurderes den strukturelle beskæftigelse at kunne vokse med, hvad der svarer til ca. 110.000 fuldtidspersoner frem mod 2020.

Med et forudsat bidrag fra normalisering af konjunkturerne svarende til godt 65.000 fuldtidspersoner (fra 2013) vokser beskæftigelsen i forløbet samlet med, hvad der svarer til godt 175.000 fuldtidsstillinger.

1.4 Offentlige finanser frem mod 2020

Finanspolitikken tilrettelægges inden for de ansvarlige rammer, der følger af budgetloven og de mellemfristede mål for dansk økonomi. Den årlige finanspolitik skal tilrettelægges, så den overholder budgetlovens underskudsgrænse på 0,5 pct. af BNP og de gældende udgiftslofter. Samtidig er det et hensyn at holde den faktiske offentlige saldo inden for rammerne af EU's Stabilitets- og Vækstpagt. Frem mod 2020 skal de offentlige underskud gradvist mindskes frem mod målet om mindst balance mellem de offentlige indtægter og udgifter i 2020.

Efter en periode med lavkonjunktur forventes den faktiske saldo forbedret fra et underskud på ca. 2,8 pct. af BNP i 2016 til balance i 2020, *jf. figur 1.5*. Det skal navnlig ses i lyset af den forudsatte konjunkturgenopretning frem mod 2019 samt gennemførte reformer, der reducerer antallet af overførselsmodtagere og øger arbejdsstyrken. Den offentlige nettogæld stabiliseres efter en periode med offentlige underskud og udgør ca. 11-12 pct. af BNP i 2019-2020, *jf. figur 1.6*. ØMU-gælden ventes at aftage til godt 34 pct. af BNP i 2020 og fastholder dermed en bred sikkerhedsafstand til gældsgrænsen i Stabilitets- og Vækstpagten på 60 pct. af BNP.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomisk Redegørelse, august 2015 og egne beregninger.

Finanspolitikken har i de senere år været lempelig for at understøtte vækst og beskæftigelse under den økonomiske krise. Dansk økonomi er nu inde i et opsving, og der er grundlag for yderligere fremgang i både BNP og beskæftigelse. Samtidig er pengepolitikken fortsat meget lempelig. Det stiller alt andet lige større krav til,

at finanspolitikken strammes i de kommende år, så den økonomiske politik samlet set kan understøtte en holdbar fremgang for økonomien.

Den strukturelle saldo forbedres gradvist fra et underskud på 0,5 pct. af BNP i 2016 frem mod målet om mindst strukturel balance i 2020. Heri er indeholdt, at det offentlige forbrug samt udgifter til forskning og udvikling mv. samlet kan vokse med knap 14 mia. kr. i 2016-20², *jf. nærmere i afsnit 1.6*. Råderummet i finanspolitikken frem mod 2020 skal blandt andet ses i lyset af de gennemførte reformer, der øger beskæftigelsen.

Det bemærkes, at der for at overholde budgetlovens underskudsgrænse er indregnet en reduktion af det udgiftspolitiske råderum i 2016 med 3 mia. kr. For at overholde målet om mindst strukturel balance i 2020 er det udgiftspolitiske råderum ligeledes isoleret reduceret tilsvarende i 2017-2020 svarende til en mindredisponering under de gælder udgiftslofter frem mod 2018, *jf. nærmere i afsnit 2*. Kravet om mindst strukturel balance i 2020 er således det bindende krav i forløbet mens holdbarhedsindikatoren er positiv svarende til 0,3 pct. af BNP

1.5 Offentlige indtægter

De samlede offentlige indtægter skønnes reduceret fra ca. 57½ pct. af BNP i 2014 til knap 50½ pct. af BNP i 2016, hvor hovedparten af det store fald afspejler bortfald af engangsindtægter vedr. omlægning af kapitalpensioner mv., *jf. Økonomisk Redegørelse, august 2015*.

I fremskrivningen aftager indtægterne yderligere til ca. 49½ af BNP i 2020, *jf. tabel 1.6*. Faldet i de offentlige indtægters andel af BNP fra 2015 til 2020 afspejler især en reduktion af personskatternes andel af BNP. Faldet i personskatterne afspejler blandt andet en lavere vækst i de skattepligtige overførselsindkomster i lyset af de medregnede reformer samt stigende fradrag for renteudgifter i takt med højere renter.

² Grundet afholdelse af Folketingsvalg i juni 2015 og den efterfølgende regeringsdannelse er den mellemfristede fremskrivning teknisk i den forstand, at der ikke er taget stilling til ændrede finanspolitiske prioriteringer frem mod 2020. Råderummet i finanspolitikken er således beregningsteknisk placeret som offentligt forbrug i fremskrivningen, herunder det indregnede råderum vedrørende refusionsomlægningen. Den tekniske opgjorte vækst i det offentlige forbrug frem mod 2020 vil blive tilpasset til regeringens prioriteringer, herunder i forbindelse med fremsættelsen af det egentlige politiske finanslovsforslag for 2016.

Tabel 1.6
Offentlige indtægter

Pct. af BNP	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1. Primære indtægter	56,3	51,2	49,9	49,4	49,0	48,9	49,5
- Skatter og afgifter (skattetryk)	51,0	46,1	45,1	44,6	44,3	44,3	44,9
- Personskatter mv. ¹	23,9	21,4	20,6	20,5	20,3	20,2	20,1
- Arbejdsmarkedsbidrag	4,5	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4
- Pensionsafkastskat	2,8	0,8	0,7	0,2	0,2	0,3	1,0
- Selskabsskatter	2,7	2,5	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
- Moms	9,7	9,5	9,6	9,7	9,7	9,8	9,8
- Ejendomsskat (grundskyld)	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5
- Punktafgifter mv.	5,7	5,7	5,6	5,6	5,5	5,4	5,4
- Sociale bidrag ²	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
- Øvrige primære indtægter ³	5,3	5,2	4,7	4,8	4,7	4,6	4,6
2. Renteindtægter⁴	1,1	0,8	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8
3. Indtægter i alt (1+2)	57,4	52,1	50,6	50,1	49,8	49,7	50,3
Memopost:							
Nordsø-indtægter	0,8	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5

- 1) Inkl. ejendomsværdiskat. I 2013-15 indgår engangsprovenu fra omlægning af indestående på eksisterende kapitalpensionsordninger og øvrige engangsindtægter afledt af pensionspakken (efterår 2014).
- 2) Omfatter primært a-kassebidrag og efterlønsbidrag.
- 3) Øvrige primære indtægter indeholder blandt andet overskud af offentlig virksomhed, diverse drifts- og kapitaloverførsler fra andre indenlandske sektorer samt imputerede (beregnete) indtægter i form af både brutto-restindkomst og bidrag til tjenstemandspensioner. Endvidere indgår statens indtægter fra overskudsdeling og statsdeltagelse i forbindelse med olie- og gasindvinding i Nordsøen, rørledningsafgiften samt kulbrinteskatten.
- 4) Inklusive udbytter og Nationalbankens overskud.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomisk Redegørelse, august 2015 og egne beregninger.

De væsentligste forudsætninger omkring fremskrivningen af de offentlige indtægter fremgår af *boks 1.1*.

Boks 1.1**Forudsætninger for fremskrivning af offentlige indtægter**

Fremskrivningen af de offentlige indtægter tager udgangspunkt i vurderingen i *Økonomisk Redegørelse, august 2015*, der indeholder detaljerede skøn for de offentlige finanser i 2015 og 2016.

Kildeskatter: Indtægterne fra kildeskatter – der primært omfatter den personlige indkomstskat – er grundlæggende baseret på den fremskrevne udvikling i skattegrundlaget i form af lønindkomst, skattepligtige indkomstoverførsler, fradragsberettigede pensionsindbetalinger, skattepligtige pensionsudbetalinger, positiv og negativ kapitalindkomst i husholdningerne og ligningsmæssige fradrag. De fremskrevne indtægter fra personlig indkomstskat tager højde for vedtagne ændringer i skattesatser og øvrige regler. Af væsentlige elementer kan nævnes Forårspakke 2.0 (med gradvist reduceret fradragsværdi for renteudgifter over 50.000 kr. pr. person), og skattereformen fra 2012 (med yderligere forøgelse af beskæftigelsesfradraget og gradvis forøgelse af topskattegrænsen).

Indtægterne fra ejendomsværdiskatten – der også indgår i kildeskatterne – tager højde for, at det er aftalt i skattereform 2012 at fastholde nominalprincippet frem til 2020.

Arbejdsmarkedsbidrag: Provenuet fra arbejdsmarkedsbidraget er fremskrevet med afsæt i udviklingen i bidragsgrundlaget i form af lønindkomst mv.

Pensionsafkastskat: De fremskrevne indtægter fra pensionsafkastskatten tager højde for, at den forudsatte normalisering af renten frem mod 2019 indebærer tab på pensionssekskabernes obligationsportefølje. Fra 2020 forudsættes provenuet fra pensionsafkastskatten at svare til beregnede strukturelle niveau.

Selskabsskat: Provenuet fra selskabsskat (ekskl. selskabsskat af kulbrintevirksomhed og kulbrinteskate, som indgår i Nordsø-indtægterne) tager blandt andet højde for nedsættelsen af selskabsskattesatsen i medfør af Vækstplan DK 2013.

Nordsøindtægter: De fremskrevne Nordsø-indtægter tager afsæt i den seneste prognose for olie- og gasproduktionen ifølge Energistyrelsen (juni 2015). Med hensyn til olieprisen er tages udgangspunkt i Det Internationale Energi Agenturs (IEA) seneste prognose (november 2014) og udviklingen i futures priserne, *jf. boks 2.2 i Danmarks Konvergensprogram 2015*.

Moms og punktafgifter: Provenuet fra moms, punktafgifter og registreringsafgiften tager udgangspunkt i den fremskrevne udvikling i diverse afgiftsgrundlag afledt af privat forbrug, investeringer og vareforbrug i erhvervene. Der er desuden taget højde for virkningen af en række politiktiltag – herunder blandt andet indeksering af energifgifter, regulering af forbrugsafgifter i medfør af skattereform 2012, lavere afgifter i medfør af Vækstplan DK på energi og grænsehandelsrelaterede varer og fradrag for hotelmoms afledt af Vækstplan DK og Vækstpakke 2014.

Kommunal ejendomsskat: De fremskrevne indtægter fra de kommunale ejendomsskatter (primært grundskyld) indregner frem mod 2020 en gradvis indhentning efter den seneste årrækkes stigningsbegrænsninger.

1.6 Offentlige udgifter

De offentlige udgifters andel af BNP skønnes at falde fra ca. 55½ pct. af BNP i 2014 til ca. 53½ pct. af BNP i 2016, *jf. tabel 1.6 og Økonomisk Redegørelse, august 2015*. Frem mod 2020 forudsættes udgiftstrykket at falde yderligere til ca. 50¼ pct. af BNP. Det afspejler flere forhold. For det første normaliseres konjunkturerne frem mod 2019, hvilket øger BNP og reducerer udgifterne til arbejdsløshedsdagpenge mv. Herudover reducerer vedtagne reformer udgifterne til blandt andet efterløn og folkepension samt øger arbejdsudbuddet og BNP. Samtidig reduceres de offentlige forbrugsudgifters andel af BNP frem mod 2020, hvilket skal ses i lyset af BNP-fremgangen og den forudsatte reale forbrugsvækst, *jf. nedenfor*.

Tabel 1.7
Offentlige udgifter

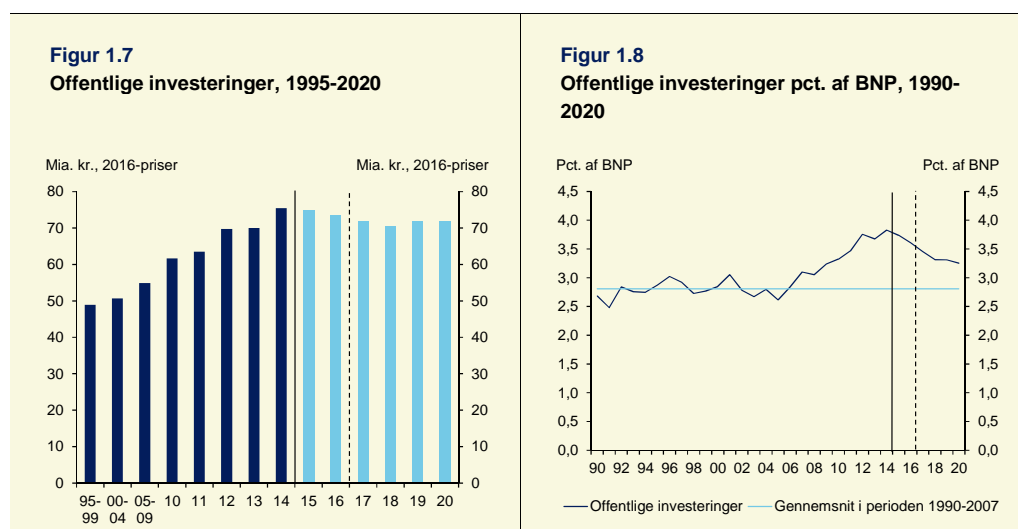
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pct. af BNP							
1. Primære udgifter	54,1	53,4	52,1	51,3	50,2	49,5	49,1
- Offentligt forbrug	26,6	26,5	26,0	25,7	25,4	25,2	25,0
- Offentlige investeringer	3,8	3,7	3,6	3,5	3,3	3,3	3,3
Heraf bygninger og anlæg	2,8	2,8	2,6	2,5	2,4	2,4	2,3
heraf forskning og udvikling ¹⁾	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9
- Indkomstoverførsler	18,1	17,8	17,7	17,3	16,8	16,4	16,1
- Subsidier	2,2	2,1	1,9	1,8	1,7	1,7	1,7
- Øvrige primære udgifter	3,3	3,2	2,9	3,0	3,0	3,0	3,0
2. Renteudgifter	1,5	1,4	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
3. Udgifter i alt (1+2)	55,6	54,8	53,4	52,4	51,4	50,8	50,3

1) De offentlige udgifter til forskning og udvikling (på nationalregnskabsform) er fra 2015 til 2018 baseret på udviklingen i det offentlige forskningsbudget. I 2019-20 forudsættes forskningsudgifterne på budgetform at udgøre ca. 1 pct. af BNP. Det indebærer, at udgifter til forskning og udvikling på nationalregnskabsform udgør ca. 0,9 pct. af BNP i 2019-2020, når der korrigeres for niveauforskellen på de to opgørelser i de senere år.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomisk Redegørelse, august 2015 og egne beregninger.

Offentlige investeringer

Efter de seneste års historisk høje niveauer for de offentlige investeringer i pct. af BNP planlægges fra 2015 til 2020 en gradvis tilpasning. De offentlige investeringer som andel af BNP forventes derfor at falde fra at udgøre 3,7 pct. i 2015 til 3,3 pct. i 2020, *jf. tabel 1.7*. De offentlige investeringer forventes dog stadig at ligge betydeligt over det historiske gennemsnit for perioden 1990-2007, *jf. figur 1.8*.

Anm.: Den viste udvikling i de offentlig investeringer svarer til det forudsatte investeringsomfang frem mod 2020.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomisk Redegørelse, august 2015 og egne beregninger.

I *Danmarks Konvergensprogram 2015* skønnedes de offentlige investeringer at ligge over de forudsatte niveauer i fremskrivningen. Der var på den baggrund behov for, at niveauet for de offentlige investeringer skulle tilpasses med i størrelsesordenen 1/2-1 mia. kr. i 2016, 4-4½ mia. kr. i 2017 faldende til knap 1 mia. kr. i 2019 for at opretholde den forudsatte tilpasning af finanspolitikken, herunder med henblik på at nå målet om strukturel balance i 2020.

På et opdateret grundlag skønnes investeringsniveauet i 2016 at flugte med det forudsatte niveau. Der vurderes derfor ikke behov for yderligere tilpasninger af investeringerne i 2016 i forbindelse med tilrettelæggelsen af finanspolitikken. I 2017 og 2018 skønnes de offentlige investeringer aktuelt at ligge over det forudsatte niveau i den mellemfristede fremskrivning. På det nuværende grundlag skønnes der at være behov for at tilpasse de offentlige investeringer med i størrelsesordenen 4 mia. kr. i 2017 faldende til 1-2 mia. kr. i 2018.

Det bemærkes i den forbindelse, at det skønnede niveau for de offentlige investeringer fra 2017 og frem er behæftet med betydelig usikkerhed blandt andet som følge af forskydninger i byggeaktiviteten mv. imellem de enkelte år på f.eks. de store infrastrukturprojekter, sygehusbyggeriet mv. Tilpasningen i 2017 og 2018 vil ske med afsæt i aktuelle skøn for projektfremdrift mv. senest i forbindelse med tilrettelæggelsen af finanspolitikken for de enkelte år.

Offentligt forbrug

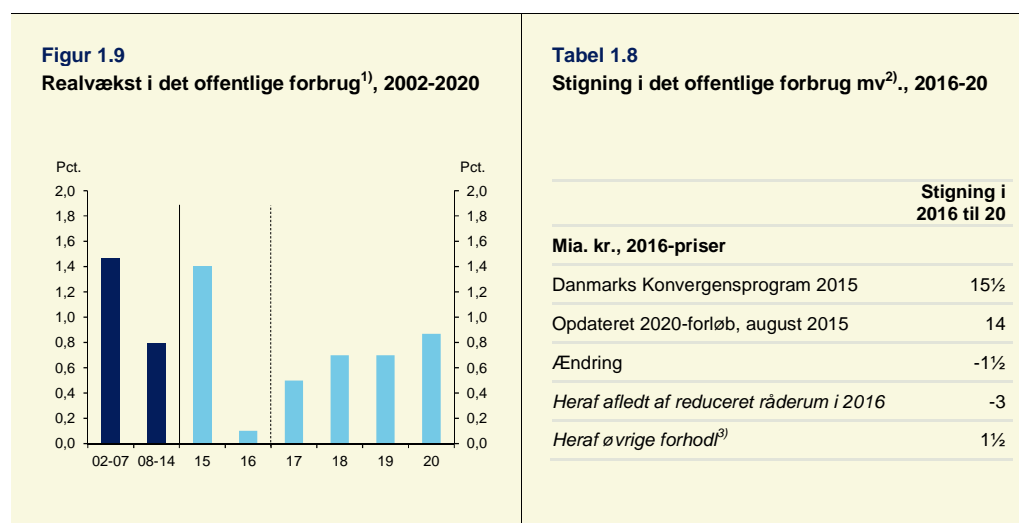
På baggrund af beregningstekniske forudsætninger om finanspolitikken i 2016 skønnes en samlet realvækst i det offentlige forbrug på 0,1 pct. i 2016. Det afspejler blandt andet, at det udgiftspolitiske råderum i 2016 under det statslige delloft for driftsudgifter er reduceret med 3 mia. kr. for at overholde budgetlovens grænse for strukturelle underskud på 0,5 pct. af BNP. For at overholde målet om mindst strukturel balance i 2020 er det udgiftspolitiske råderum isoleret reduceret tilsvarende i 2017-2020 svarende til en mindredisponering under de gældende udgiftslofter frem mod 2018.

Når der tages højde for det reducerede råderum på 3 mia. kr. i 2016-2020 samt øvrige tekniske justeringer, kan udgifterne til offentligt forbrug mv. vokse med i gennemsnit knap 0,6 pct. om året fra i 2016-20. Det svarer til en samlet vækst på knap 14 mia. kr. i 2016 til 2020 mod knap ca. 15½ mia. kr. (2016-priser) i fremskrivningen til *Danmarks Konvergensprogram 2015*, jf. tabel 1.8.

Med udgangspunkt i de tekniske forudsætninger om finanspolitikken i den opdaterede 2020-fremskrivning er realvæksten i det offentlige forbrug i de kommende år forholdsvist afdæmpet i et historisk perspektiv. Den teknisk opgjorte vækst i det offentlige forbrug vil blive tilpasset til regeringens prioriteringer, herunder som følge af genfremførelsen af finanslovsforslag for 2016 på baggrund af regeringens politiske prioriteringer i forbindelse med Folketingets åbning.

Væksten i det offentlige forbrug frem mod 2020 skal blandt andet ses i sammenhæng med et beregnet demografisk træk på det offentlige forbrug på ca. 0,5 pct. om året i 2016-20.

Den forudsatte realvækst i ressourcerne til offentligt forbrug spiller en vigtig rolle i forbindelse med fastsættelsen af driftsudgiftslofterne for stat, kommuner og regioner. I forslaget til fastsættelse af driftsudgiftslofterne for 2019 er der blandt andet taget udgangspunkt i en realvækst i forbrugsudgifterne på ca. 0,7 pct. i 2019, jf. den mere detaljerede beskrivelse af udgiftslofterne i *afsnit 2*.

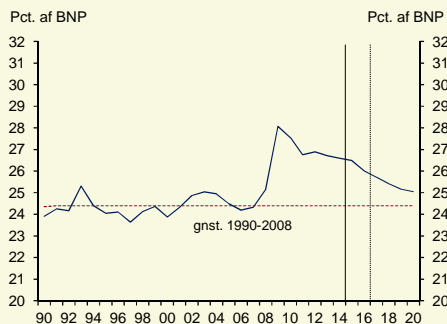
- 1) Realvæksten i det offentlige forbrug afspejler output-metoden, der i forbindelse med hovedrevisionen af nationalregnskabet i efteråret 2014 blev implementeret i nationalregnskabet. Det bemærkes, at det indtil videre i forbindelse med skøn for realvæksten i det offentlige forbrug (dvs. 2015-2020) forudsættes, at der ikke er nogen forskel på opgørelsen ifølge hhv. den hidtidige input-metode og den nye output-metode.
- 2) Opgjort som det offentlige forbrug (ekskl. afskrivninger) samt udgifter til forskning og udvikling mv.
- 3) Afspejler en række modsatrettede forhold, der isoleret set øger væksten i det offentlige forbrug frem mod 2020. Det dækker blandt andet over en opjustering af forbrugsudgifter uden for driftslofterne. Hertil kommer, at det teknisk er lagt til grund, at provenuet fra refusionsomlægningen indebærer en opjustering af det offentlige forbrug i 2018-2020. Den teknisk opgjorte vækst i det offentlige forbrug vil blive ændret i forbindelse med de politiske prioriteringer på genfremsatte finanslovsforslag 2016 mv.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomisk Redegørelse, august 2015 og egne beregninger.

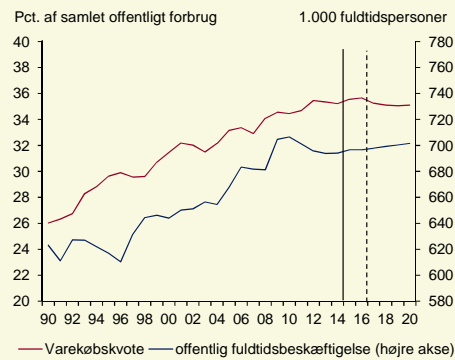
I forløbet frem mod 2020 aftager det offentlige forbrugs andel af BNP fra et højt niveau, jf. *figur 1.10*. I 2020 skønnes det offentlige forbrug at udgøre ca. 25 pct. af BNP. Det er fortsat over niveauet i de to årtier, der gik forud for finanskrisen, og er nogenlunde på linje med det historiske gennemsnit i perioden 1990-2014.

Forudsætningerne om udviklingen i den offentlige beskæftigelse skal ses i sammenhæng med forudsætningerne om væksten i det offentlige forbrug. Den offentlige beskæftigelse forudsættes at stige med ca. 5.000 fuldtidspersoner fra 2015 til 2020, jf. *figur 1.11*. Udviklingen i den offentlige beskæftigelse afhænger blandt andet af, hvordan ressourcerne til offentlig service bliver disponeret mellem offentlig beskæftigelse og køb af varer og tjenester fra den private sektor. Der er forudsat en omtrent uændret fordeling af udgifterne mellem den offentlige lønsum og varekøbet i 2017 til 2020.

Figur 1.10
Offentligt forbrug, pct. af BNP, 1990-2020

Figur 1.11
Offentlig varekøbskvote og offentlig fuldtidsbeskæftigelse, 1990-2020

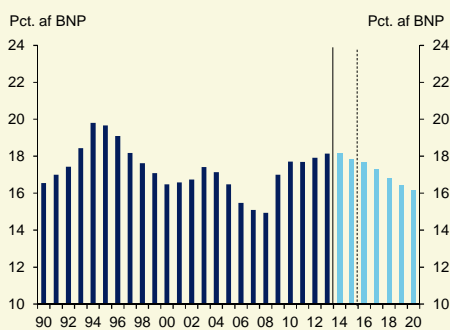

Anm.: I figur 1.11 forudsættes det, at en fuldtidsbeskæftiget arbejder 222 dage · 7,4 timer = 1.642 timer årligt.
Kilde: Danmarks Statistik, Økonomisk Redegørelse, august 2015 og egne beregninger.

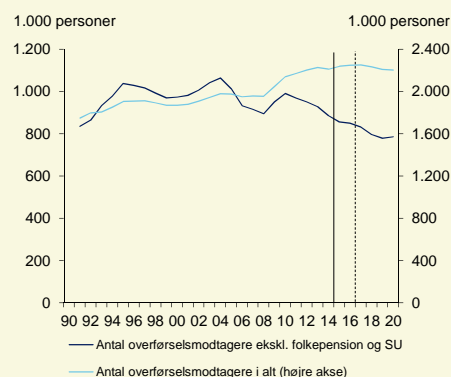
Overførselsindkomster

De samlede offentlige indkomstoverførslers andel af BNP skønnes at aftage gradvist fra godt 18 pct. af BNP i 2014 til godt 16 pct. af BNP i 2020, *jf. figur 1.13*. Faldet skal blandt andet ses i lyset af den forudsatte normalisering af konjunkturerne frem til 2019, som reducerer udgifter til dagpenge og kontanthjælp samt øger BNP. Hertil kommer tilbagetrækningsaftalens forøgelse af aldersgrænserne for efterløn og folkepension samt øvrige reformer, herunder mindreregulering af de offentlige indkomstoverførsler i medfør af skatteaftalen fra juni 2012.

Figur 1.13
Udgifter til indkomstoverførsler i alt, 1990-2020

Figur 1.14
Antal overførselsmodtagere, 1990-2020

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomisk Redegørelse, august 2015 og egne beregninger.

Fremadrettet forventes der et fald i antallet af overførselsmodtagere opgjort eksklusive modtagere af folkepension og SU, *jf. figur 1.14*. Det skal navnlig ses i lyset af færre modtagere af efterløn, arbejdsløshedsdagpenge og kontanthjælp. Det samlede antal overførselsmodtagere, inkl. SU-modtagere og folkepensionister, aftager svagt fra 2015 til 2020, selvom befolkningen vokser med ca. 120.000 personer i samme periode.

2. Teknisk fastsættelse af udgiftslofterne for 2019

De konkrete og bindende 4-årige udgiftslofter for stat, kommuner og regioner skal understøtte, at de offentlige finanser udvikler sig i overensstemmelse med de finanspolitiske mål, og at udgifterne holder sig inden for de planlagte rammer.

Udgiftslofterne i 2019 i forbindelse med det tekniske finanslovsforslag er fastsat i overensstemmelse med det opdaterede mellemfristede 2020-forløb, hvor de mellemfristede mål om finanspolitisk holdbarhed og mindst strukturel balance i 2020 er opfyldt. Med afsæt i de fremlagte udgiftslofter for 2019 og øvrige forudsætninger bag fremskrivningen skønnes det strukturelle underskud til 0,1 pct. af BNP i 2019, hvilket således er inden for budgetlovens rammer og understøtter, at den strukturelle saldo gradvist forbedres frem mod målet om mindst balance mellem de offentlige indtægter og udgifter i 2020.

Det bemærkes, at det opdaterede mellemfristede forløb er teknisk i den forstand, at der ikke er taget stilling til ændrede finanspolitiske prioriteringer frem mod 2020. Det skal ses i lyset af afholdelse af folketingsvalget i juni 2015. I forbindelse med genfremsættelsen af finanslovsforslaget for 2016 fremsættes nyt lovforslag om udgiftslofterne for 2019. Der vil samtidig blive fremsat lovforslag om nye udgiftslofter for perioden 2015-18.

Overordnet set fastsættes der udgiftslofter for primært driftsudgifter i stat, kommuner og regioner, som i høj grad er rammestyrede, *jf. afsnit 2.1*, og for statslige udgifter til indkomstoverførsler mv., som er lovbundne og påvirkes af antallet af modtagere, *jf. afsnit 2.2*.

2.1 Fastsættelse af driftslofter for stat, kommuner og regioner i 2019

De loftsbelagte udgifter under driftslofterne i stat, kommuner og regioner omfatter navnlig driftsudgifter og erhvervstilskud mv., som i forbindelse med loftfastsættelsen fremskrives med væksten i det offentlige forbrug, *jf. boks 2.1*. Herudover omfatter det statslige delloft for driftsudgifter udgifter til udlandet i form af EU-bidrag og udviklingsbistand mv. samt udgifter til forskning og udvikling, som fremskrives særskilt, *jf. også "Dokumentation for fastsættelsen af udgiftslofter for 2019" på www.fm.dk*.

I det mellemfristede 2020-forløb er der plads til en gennemsnitlig realvækst i ressourcerne til offentligt forbrug på ca. 0,6 pct. om året i 2016-2020. I 2019 udgør den forudsatte realvækst i det offentlige forbrug ca. 0,7 pct. Den forudsatte realvækst i det offentlige forbrug indebærer sammen med fremskrivningen af en række øvrige loftsbelagte udgifter, at de loftsbelagte driftsudgifter i stat, kommuner og regioner kan svare til 547,8 mia. kr. i 2019 (2016-priser), *jf. tabel 2.1*. Det er ca. 0,3

pct. højere end de fastsatte lofter for 2018.³ Det bemærkes i den forbindelse, at mindredisponeringen under det statslige delloft på 3 mia. kr. i 2016 er videreført frem mod 2020. Det reducerer alt andet lige det fastsatte udgiftsloft for 2019 med 3 mia. kr. sammenlignet med de gældende udgiftslofter for 2016-18. Når der korrigeres for mindredisponeringen frem mod 2018 kan de loftbelagte driftsudgifter vokse med ca. 0,8 pct. i 2019.⁴

Tabel 2.1
Driftslofter for stat, kommuner og regioner i 2016-19

	2016	2017	2018	2019
Mia. kr., 2016-priser				
Statsligt delloft for driftsudgifter	192,2	196,4	200,5	201,9
Kommunalt udgiftsloft	237,4	237,4	237,4	237,4
Regionalt delloft for sundhedsudgifter	105,5	105,5	105,5	105,5
Regionalt delloft for udviklingsopgaver	3,0	3,0	3,0	3,0
Loftbelagte driftsudgifter i alt	538,1	542,3	546,4	547,8

Kilde: Finanslovsforslaget for 2016 i august 2015

Med de fremsatte udgiftslofter for 2019 er hele den offentlige forbrugsvækst som udgangspunkt placeret under det statslige delloft for driftsudgifter. Det var også tilfældet ved fastsættelsen af udgiftslofterne for 2014-18.

Der vil i forbindelse med det årlige bloktilskudsaktstykke være mulighed for at tilføre midler til kommuner og regioner ved en udgiftsneutral omprioritering fra det statslige delloft for driftsudgifter til det kommunale og regionale udgiftsloft. Udgiftslofterne for 2019 afspejler endnu ikke virkningen af det årlige omprioriteringsbidrag på 1 pct. i kommunerne i 2016-2019, *jf. forhandlingsresultatet om kommunernes økonomiske rammer for 2016*.

³ Det bemærkes, at udgifterne til forskning og udgifter i forbindelse med revisionen af nationalregnskabet i efteråret 2014 blev omklassificeret og på den baggrund ikke længere indgår i det offentlige forbrug i nationalregnskabet. Til brug for fastsættelsen af udgiftslofterne for 2019 fremskrives udgifterne til forskning og udvikling derfor særskilt på linje med de loftbelagte udgifter til udlandet, herunder EU-bidrag og udviklingsbistand.

⁴ I forbindelse med *Økonomisk Redegørelse, august 2015* er det strukturelle underskud i 2016 øget til op mod 0,7 pct. af BNP, hvis hele det teknisk opgjorte råderum under driftslofterne antages udnyttet fuldt ud. For at overholde budgetlovens underskudsgrænse på 0,5 pct. af BNP er det udgiftspolitiske råderum på den baggrund reduceret med 3 mia. kr. i augustvurderingen.

Boks 2.1**Driftslofter for 2019: Beregningsforudsætninger**

Afgrænsningen af de fastsatte driftslofter tager afsæt i de statslige, kommunale og regionale budgetter, der er forskellig fra afgrænsningen af de offentlige udgifter i nationalregnskabet.

Driftslofterne omfatter primært driftsudgifter, der indgår i det offentlige forbrug i nationalregnskabet, en række tilskud, som på nationalregnskabsform kan henføres til subsidier, udgifter til forskning og udvikling, som indgår i det offentlige investeringer samt udgifter til udlandet i form af blandt andet EU-bidrag og udviklingsbistand.

I forbindelse med fastsættelsen af udgiftslofterne for 2019 er de loftsbelagte udgifter på budgetform således fremskrevet med den nationalregnskabsmæssige udvikling i det offentlige forbrug mv. i det mellemfristede 2020-forløb.

Driftsudgifter: De loftsbelagte driftsudgifter fremskrives med realvæksten i det offentlige forbrug (ekskl. afskrivninger). I det mellemfristede 2020-forløb udgør realvæksten i det offentlige forbrug ca. 0,7 pct. i 2019. Det bemærkes, at der i forbindelse med loffastsættelsen korrigeres for udviklingen i de driftsudgifter til aktivering, der er omfattet af det statslige delloft for indkomstoverførsler.

Erhvervstilskud/subsidier: De loftsbelagte udgifter til subsidier – som i den mellemfristede fremskrivning blandt andet er dækket af udgifterne til jernbanedrift og øvrige varefordelte og ikke-varefordelte subsidier – fremskrives med vækstraten i det offentlige forbrug.

EU-bidrag: De loftsbelagte udgifter til henholdsvis moms- og BNI-bidrag fremskrives svarende til budgetteringen på det tekniske finanslovsforslag for 2016.

Udviklingsbistand: Udviklingsbistanden fremskrives teknisk som en konstant andel af BNI på 0,81 pct. svarende til budgetteringen på det tekniske finanslovsforslag for 2016.

Bloktilskud til Færøerne og Grønland: Bloktilskuddet til Grønland fastholdes reelt i fremskrivningen ved at fremskrive udgifterne med prisudviklingen på offentligt varekøb og lønsum, mens bloktilskuddet til Færøerne er fastholdt på udgiftsniveauet i 2013.

2.2 Fastsættelse af det statslige delloft for indkomstoverførsler i 2019

Det statslige delloft for indkomstoverførsler omfatter den statslige andel af udgifterne til blandt andet folkepension, førtidspension, efterløn, sygedagpenge mv. Udgifterne til ledighedsrelaterede og dermed stærkt konjunkturfølsomme indkomstoverførsler som a-dagpenge og kontanthjælp er ikke omfattet af udgiftsloftet for at sikre, at de automatiske stabilisatorer kan virke.

Det statslige delloft for indkomstoverførsler i 2019 er fastsat i overensstemmelse med det opdaterede tekniske mellemfristede 2020-forløb, og svarer som udgangspunkt til budgetteringen af de loftsbelagte statslige indkomstoverførsler i 2019 på det tekniske finanslovsforslag for 2016 (BO3-året) tillagt en udsvingsbuffer, *jf. også "Dokumentation for fastsættelsen af udgiftslofter for 2019" på www.fm.dk.*

I forbindelse med loffastsættelsen er der dog indregnet en konjunkturnormalisering af antallet af SU-modtagere, så udgiftsloftet afspejler et lavere udgiftsniveau end budgetteringen på det tekniske finanslovsforslag for 2016 viser, *jf. boks 2.2.*

Boks 2.2**SU-udgifter i loffastsættelsen**

For SU-udgifterne indregner udgiftsloftet og det mellemfristede forløb en vis konjunkturaliserende effekt frem mod 2019 (og 2020), der ikke indgår i budgetteringen på det tekniske finanslovforslag.

Aktuelt vurderes antallet af SU-modtagere således at ligge over sit strukturelle niveau, som det ville være i en normal konjunktursituation. Det skyldes dels, at de svækkede jobmuligheder under lavkonjunkturen har resulteret i en større samlet studieaktivitet, dels at en større andel af de studerende ikke har arbejde ved siden af studierne og derfor i mindre grad melder SU fra. Den forudsatte konjunkturalisering indebærer isoleret set, at skønnet for antallet af SU-modtagere i 2019 reduceres med ca. 4 pct. fra 338.000 i FFL-16-budgetteringen til 326.000 i det mellemfristede forløb, og de forudsatte SU-udgifter under loft reduceres fra 20,4 til 19,6 mia. kr. (2016-priser) Skønnet for konjunkturafhængigheden i SU-modtagerne kan ses i lyset af, at skønnet svarer til, at det i udgangspunktet er knap 1/5 af stigningen i det faktiske antal SU-modtagere fra 2009 til 2015, der vurderes at kunne henføres til konjunkturudviklingen.

Konkret er det antaget, at den del af konjunkturgabet, der vedrører en større SU-andel blandt de studerende, lukkes i takt med den ventede konjunkturalisering og på linje med de øvrige konjunkturgab, dvs. frem mod 2019. Den del af konjunkturgabet, som afspejler, at flere unge er påbegyndt en uddannelse, er forudsat at have virkning frem mod 2023. Det skyldes, at hovedparten af de unge, som under lavkonjunkturen er påbegyndt en uddannelse, også ventes at færdiggøre uddannelsen. Det samlede antal SU-modtagere ventes derfor at være tilbage på sit strukturelle niveau i 2023.

Det statslige delloft for indkomstoverførsler i 2019 er lavere end de gældende udgiftslofter for 2016-18, *jf. tabel 2.2*. Det statslige delloft for indkomstoverførsler i 2019 afspejler blandt andet, at udgifterne til efterløn og folkepension reduceres fra 2018 til 2019 på det tekniske finanslovforslag for 2016, hvilket blandt andet skal ses i lyset af den gradvise forhøjelse af efterløns- og folkepensionsalderen, *jf. Aftale om senere tilbagetrækning (maj 2011)*.

Tabel 2.2**Statsligt delloft for indkomstoverførsler i 2016-2019**

	2016	2017	2018	2019
Mia. kr., 2016-priser				
Statsligt delloft for indkomstoverførsler	258,0	258,4	255,5	252,1

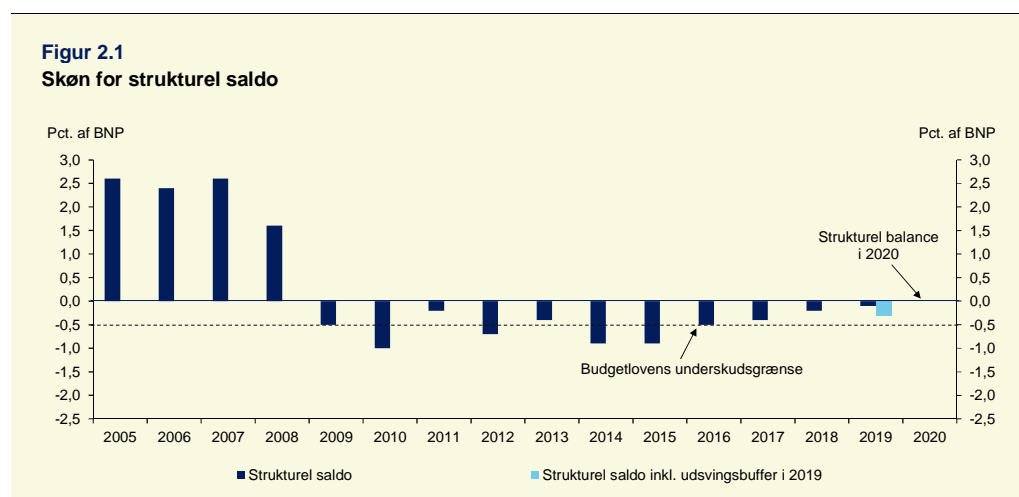
Kilde: Finanslovforslaget for 2016 i august 2015

2.3 Fastsættelse og virkning af udsvingsbufferen

I henhold til budgetloven skal det statslige delloft for indkomstoverførsler indeholde en øremærket reserve til eventuelle merudgifter under delloftet for indkomstoverførsler. På linje med loffastsættelsen for 2018 er der i forbindelse med loffastsættelsen for 2019 indregnet en udsvingsbuffer på 5 mia. kr. svarende til 1/4 pct. af BNP. Udsvingsbufferen svarer til ca. 2 pct. af de samlede udgifter under det statslige delloft for indkomstoverførsler. Det er en forøgelse af udsvingsbufferen i forhold til lofterne for 2014-17, hvor bufferen udgjorde 1 mia. kr. Det er i overensstemmelse med, at det i bemærkningerne til budgetloven fremgår, at ”Opbygning af reserver til at håndtere merudgifter til indkomstoverførsler mv. under det statslige delloft for indkomstoverførsler vil ske gradvist”. I henhold til lov om udgiftslofter § 5 kan

der omprioriteres mellem de to statslige dellofter i tilfælde af permanente udgiftsændringer. Det fremgår imidlertid af bemærkningerne hertil, at dette ikke gælder den afsatte udsvingsbuffer under delloftet for indkomstoverførsler.

Den afsatte udsvingsbuffer for 2019 afspejler en afvejning mellem forskellige hensyn i planlægningen af den økonomiske politik. På den ene side afsættes plads til at håndtere den fremskrivningsusikkerhed, som de loftsbelagte udgifter er forbundet med. På den anden side kan det beløb, der afsættes til håndtering af usikkerhed, have betydning for, hvor meget rum, der er til øvrige finanspolitiske prioriteringer i den mellemfristede planlægning for 2019 indenfor budgetlovens grænse. I overensstemmelse med budgetloven skal udgiftsloftet fastsættes således, at udsvingsbufferen kan komme i anvendelse, uden at det strukturelle underskud overskrider grænsen på $\frac{1}{2}$ pct. af BNP. Det vil for 2019 som udgangspunkt sige, at der i forløbet ekskl. buffer højst kan planlægges et strukturelt underskud på maksimalt $\frac{1}{4}$ pct. af BNP. Dette er på linje med, at finanspolitikken i de kommende år skal planlægges, så der gradvist gøres fremskridt mod målet om mindst strukturel balance i 2020.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomisk Redegørelse, august 2015, og egne beregninger.

I 2020-forløbet, som indregner de faktiske skøn for de loftsbelagte udgifter til indkomstoverførsler, skønnes et strukturelt underskud på ca. 0,1 pct. af BNP i 2019, *jf. figur 2.1*. Hvis det som følge af ændrede skøn viser sig, at de loftsbelagte udgifter vokser mere end forudsat – og udsvingsbufferen dermed kommer helt eller delvist i brug – vil det isoleret set svække den strukturelle saldo i 2019. Den strukturelle saldo vil som udgangspunkt blive svækket nogenlunde parallelt med forøgelsen af de loftsbelagte udgifter, *jf. nærmere i boks 2.4 i Opdateret 2020-forløb, august 2014*. En buffer på 5 mia. kr. i 2019 svarer til ca. $\frac{1}{4}$ pct. af BNP og vil således kunne rummes inden for budgetlovens grænse sammen med det aktuelle skøn for underskuddet i 2019.

Der skal tages stilling til bufferens størrelse i 2020, når udgiftslofterne for dette år skal fastsættes i forbindelse med finanslovsforslaget for 2017. Der vil som ud-

gangspunkt være plads til en uændret buffer på 5 mia. kr. inden for budgetlovens underskudsgrænse på $\frac{1}{2}$ pct. af BNP. I forhold til målet om mindst strukturel balance, skal der være finansiering til de skønnede overførselsudgifter. Der skal derimod ikke på forhånd skaffes finansiering til uforudsete merudgifter, dvs. udsvingsbufferen, inden for dette mål. Denne tilgang er møntet på, at der ikke planlægges unødigt stramt – fx i form af lavere realvækst i det offentlige forbrug eller højere skatter – i forhold til kravet om mindst strukturel balance i 2020.

En potentiel indvending mod en større buffer kan være, om den i perioder kan komme til at skygge for reelle udgiftsskred, som det er hensigten med budgetloven, at der skal skrives ind overfor. Her gælder imidlertid, at hvis kommende opdateringer viser højere skøn for de loftsbelagte overførselsudgifter som er af varig karakter – og dermed belaster saldoen i 2020 og den finanspolitiske holdbarhed – vil der skulle gennemføres initiativer som retter op på ubalancen. Det gælder uanset udsvingsbufferens størrelse.

Disciplinen i finanspolitikken sikres løbende af, at den årlige planlægning af den økonomiske politik skal ske inden for budgetlovens rammer. Hvis den strukturelle saldo frem mod fremlæggelsen af finanslovsforslaget for et givet finansår er svækket ud over budgetlovens underskudsgrænse, vil dette skulle adresseres, således at underskudsgrænsen overholdes. Det gælder uanset kilden til en sådan mulig overskridelse, herunder om det skyldes, at bufferen under loftet for statslige indkomstoverførsler kommer helt eller delvist i anvendelse som følge af reviderede skøn for udgifterne.

Bilagstabeller

Bilagstabel B.1**Befolkning og arbejdsmarked (mellemløbet sigt)**

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.000 personer								
Samlet befolkning	5615	5643	5674	5700	5725	5748	5771	5794
I arbejdsstyrken	2775	2789	2810	2827	2856	2887	2917	2935
Samlet beskæftigelse	2657	2683	2709	2733	2766	2802	2837	2855
- heraf i støttet beskæftigelse ¹	73	64	61	55	50	45	42	40
Nettoledige	118	107	101	94	90	84	80	81
Bruttoledige (inkl. aktiverede)	153	135	128	123	115	106	99	100
Uden for arbejdsstyrken	2840	2854	2864	2873	2869	2861	2854	2859
- aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ²	36	28	28	28	25	22	19	19
- førtidspens. uden for arbejdsstyrken	213	204	200	196	192	191	194	198
- efterlønsmodtagere	98	89	79	69	58	42	43	43
- folkepens. uden for arbejdsstyrken	884	906	926	947	966	985	976	971
- personer under 15 år	973	966	959	952	947	943	940	939
- øvrige uden for arbejdsstyrken	637	661	672	680	681	679	682	689
Strukturel beskæftigelse	2736	2754	2767	2780	2797	2818	2837	2855
Strukturel arbejdsstyrke	2819	2832	2845	2857	2875	2896	2917	2935
Strukturel nettoledighed	84	78	78	77	78	78	80	81
Gennemsnitlig arbejdstid	1486	1485	1486	1486	1484	1484	1483	1485

Anm.: Forløbet frem mod 2020 tager afsæt i prognosen fra Økonomisk Redegørelse, august 2014.

- 1) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.
- 2) Omfatter kun arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere. Antallet af aktiverede dagpengemodtagere og arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere er opgjort inkl. løntilskud og individuel jobtræning.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM, Økonomisk Redegørelse, august 2014 og egne beregninger.

Bilagstabel B.1 (fortsat)
Befolkning og arbejdsmarked (langt sigt)

	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080
1.000 personer							
Samlet befolkning	5794	6035	6186	6277	6407	6573	6750
I arbejdsstyrken	2935	3014	3061	3200	3350	3447	3560
Samlet beskæftigelse	2855	2933	2979	3114	3260	3355	3465
- heraf i støttet beskæftigelse ¹	40	21	21	22	24	24	25
Nettoledige	81	81	82	86	90	93	96
Bruttoledige (inkl. aktiverede)	100	100	102	107	112	115	119
Uden for arbejdsstyrken	2859	3021	3124	3077	3058	3126	3190
- aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ²	19	19	20	21	22	23	24
- førtidspens. uden for arbejdsstyrken	198	208	219	246	283	299	319
- efterlønsmodtagere	43	28	14	11	12	13	13
- folkepens. uden for arbejdsstyrken	971	1029	1058	1009	892	884	924
- personer under 15 år	939	1023	1061	1013	1059	1100	1075
- øvrige uden for arbejdsstyrken	689	713	753	778	790	808	836
Strukturel beskæftigelse	2855	2933	2979	3114	3260	3355	3465
Strukturel arbejdsstyrke	2935	3014	3061	3200	3350	3447	3560
Strukturel nettoledighed	81	81	82	86	90	93	96
Gennemsnitlig arbejdstid	1485	1495	1492	1492	1504	1502	1497

1) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.

2) Omfatter kun arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere. Antallet af aktiverede dagpengemodtagere og arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere er opgjort inkl. løntilskud og individuel jobtræning.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Bilagstabel B.2**Personer på indkomstoverførsler (mellemløst sigt)**

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.000 helårspersoner								
Arbejdsløshedsdagpenge (ekskl. aktiverede)	88	87	79	70	66	62	58	58
Kontanthjælp (ekskl. aktiverede)	119	114	131	136	139	142	145	151
Aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ¹	59	55	59	69	65	59	48	48
Feriedagpenge	5	5	5	4	4	3	3	3
Førtidspension ²	233	223	219	215	210	208	212	217
Efterløn	98	89	79	69	58	42	43	43
Fleksydelse	6	6	7	6	5	4	4	5
Revalideringsydelse ³	9	8	7	6	6	6	7	7
Sygedagpenge ⁴	119	114	100	102	101	103	104	104
Barselsdagpenge	52	53	53	56	56	56	56	56
Ledighedsydelse	17	17	16	16	15	15	14	14
I alt	805	772	755	749	725	700	694	704
SU	308	308	342	334	337	331	334	334
I alt inkl. SU	1.113	1.080	1.097	1.083	1.062	1.031	1.028	1.038
Folkepensionister ²	1.034	1.061	1.086	1.110	1.133	1.155	1.144	1.132
I alt inkl. SU og folkepensionister	2.147	2.141	2.182	2.193	2.194	2.187	2.172	2.170
Støttet beskæftigelse ⁵	73	64	61	55	50	45	42	40
I alt inkl. SU, folkepensionister og støttet beskæftigelse	2.220	2.205	2.243	2.248	2.244	2.232	2.214	2.210

Anm.: Forløbet frem mod 2020 tager afsæt i prognosen fra Økonomisk Redegørelse, december 2013.

- 1) Opgørelsen afviger fra andre registerbaserede opgørelser, da løntilskud og individuel jobtræning ikke er omfattet. Derudover omfattes både arbejdsmarkedssparate og ikke-arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere i gruppen af aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere.
- 2) Førtids- og folkepension er inkl. pensionister bosiddende i udlandet samt pensionister i beskæftigelse.
- 3) Ekskl. revalidering med løntilskud.
- 4) Antallet af sygedagpengemodtagere afspejler ikke det samlede sygefravær, men den del af sygefraværet, som ikke er omfattet af arbejdsgiverperioden samt sygdomsforløb blandt ledige.
- 5) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM, Økonomisk Redegørelse, august 2014 og egne beregninger.

Bilagstabel B.2 (fortsat)**Personer på indkomstoverførsler (langt sigt)**

	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080
1.000 helårspersoner							
Arbejdsløshedsdagpenge (ekskl. aktiverede)	58	59	61	63	67	69	71
Kontanthjælp (ekskl. aktiverede)	151	186	189	200	211	216	224
Aktiverede dagpenge- og kontant-hjælpsmodtagere ¹	48	46	46	49	50	51	53
Feriedagpenge	3	3	3	3	3	3	3
Førtidspension ²	217	228	240	268	308	324	345
Efterløn	43	28	14	11	12	13	13
Fleksydelse	5	4	4	3	3	4	4
Revalideringsydelse ³	7	7	7	7	8	8	8
Sygedagpenge ⁴	104	106	107	109	113	115	117
Barselsdagpenge	56	56	56	56	56	56	56
Ledighedsydelse	14	14	15	16	18	19	20
I alt	704	738	741	785	850	878	914
SU	334	322	312	347	340	336	358
I alt inkl. SU	1.038	1.060	1.053	1.132	1.190	1.214	1.273
Folkepensionister ²	1.132	1.187	1.219	1.160	1.028	1.038	1.087
I alt inkl. SU og folkepensionister	2.170	2.247	2.272	2.292	2.218	2.252	2.360
Støttet beskæftigelse ⁵	40	21	21	22	24	24	25
I alt inkl. SU, folkepensionister og støttet beskæftigelse	2.210	2.268	2.294	2.314	2.242	2.276	2.384

1) Opgørelsen afviger fra andre registerbaserede opgørelser, da løntilskud og individuel jobtræning ikke er omfattet. Derudover omfattes både arbejdsmarkedssparate og ikke-arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere i gruppen af aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere.

2) Førtids- og folkepension er inkl. pensionister bosiddende i udlandet samt pensionister i beskæftigelse.

3) Ekskl. revalidering med løntilskud.

4) Antallet af sygedagpengemodtagere afspejler ikke det samlede sygefravær, men den del af sygefraværet, som ikke er omfattet af arbejdsgiverperioden samt sygdomsforløb blandt ledige.

5) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Bilagstabel B.3**Nøgletal for dansk økonomi (mellemløbet)**

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Realvækst i pct.								
Privat forbrug	0,0	0,7	1,4	1,5	2,3	2,4	2,4	2,1
Offentligt forbrug ¹	-0,5	0,2	1,4	0,1	0,5	0,7	0,7	0,9
Boligbyggeri	-5,0	6,8	1,0	7,0	5,4	5,3	5,1	5,0
Erhvervsinvesteringer	3,8	1,7	3,1	6,9	8,7	7,7	7,4	6,7
- heraf materielinvesteringer	4,7	2,5	2,3	6,8	7,6	6,8	6,8	6,0
- heraf bygge- og anlægsinvest.	0,4	-1,1	3,5	7,9	11,5	10,9	9,4	8,8
Off. investeringer	0,3	7,8	-0,7	-1,7	-2,6	-1,9	2,2	0,1
- heraf forskning og udvikling	4,5	2,6	-4,7	0,3	-3,4	0,3	2,5	1,3
Lagerinvesteringer ²	-0,2	0,4	0,0	0,2	0,0	0,1	-0,1	0,0
Endelig indenlandsk anvendelse	-0,2	1,6	1,4	2,0	2,4	2,7	2,7	2,4
BNP								
Eksport	0,8	2,6	4,0	5,0	4,5	4,5	3,8	4,0
Import	1,5	3,8	4,1	5,5	5,1	5,2	4,6	5,2
BNP	-0,5	1,1	1,5	1,9	2,3	2,5	2,3	1,9
- heraf BVT i private byerhverv	0,9	1,8	2,4	2,7	2,6	3,1	2,9	2,2
Vækst i pct.								
Timelønomsprognoser	1,6	1,1	1,7	2,2	2,4	2,7	2,9	3,0
Timelønninger	1,4	1,2	1,7	2,2	2,4	2,7	2,9	3,0
Timeproduktivitet, byerhverv	1,2	0,6	0,9	1,4	1,2	1,2	1,3	1,2
Priser								
Eksportpriser	0,8	-1,9	1,9	1,7	1,1	1,5	1,5	1,8
Importpriser	-0,6	-2,3	0,8	1,8	1,9	1,7	1,7	1,8
Forbrugerpriser	1,0	0,7	0,7	1,5	2,1	1,8	1,9	2,0
Kontantprisen på ejerboliger	2,7	3,4	6,5	4,0	3,5	3,5	3,0	2,2
Pct.								
Obligationsrente	1,8	1,4	0,8	1,4	2,0	2,5	2,9	3,3
Pct. af BNP								
Betalingsbalance	7,2	6,3	7,1	7,5	6,5	5,8	5,1	4,2
Offentlig sektors saldo	-1,1	1,8	-2,7	-2,8	-2,3	-1,6	-1,0	0,0
Privat finansiel opsparing	8,3	4,5	9,8	10,3	8,9	7,4	6,1	4,2
Forbrug								
Privat forbrug	48,8	48,6	48,3	48,2	48,4	48,4	48,5	48,6
Offentligt forbrug	26,7	26,6	26,5	26,0	25,7	25,4	25,2	25,0

Anm.: Forløbet frem mod 2020 tager afsæt i prognosen fra Økonomisk Redegørelse, august 2014.

- 1) Realvæksten i det offentlige forbrug er udtryk for væksten i ressourceforbruget og ikke fremgangen i servicen og kan derfor ikke sammenlignes med realvæksten i det private forbrug.
- 2) Angiver lagerændringernes bidrag til BNP-væksten.

Kilde: ADAM, Økonomisk Redegørelse, august 2014 og egne beregninger.

Bilagstabel B.3 (fortsat)
Nøgletal for dansk økonomi (langt sigt)

	2020-25	2025-30	2030-35	2035-40	2040-50	2050-60	2060-70	2070-80
Gnst. årlig realvækst i pct.								
Privat forbrug	1,5	1,4	1,2	0,8	1,0	1,3	1,2	1,2
Offentligt forbrug ¹	1,2	1,2	1,1	0,9	0,8	0,8	0,7	0,8
Boligbyggeri	2,4	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Erhvervsinvesteringer	0,7	1,8	0,9	1,4	1,9	1,8	1,3	1,4
- heraf materielinvesteringer	0,4	1,9	1,2	1,5	1,8	1,8	1,4	1,4
- heraf bygge- og anlægsinvest.	1,5	1,5	0,2	1,2	2,0	1,8	0,8	1,2
Off. investeringer	1,2	1,8	1,0	0,9	1,2	1,2	1,2	1,5
- heraf forskning og udvikling	1,0	0,8	0,7	0,5	0,7	1,0	0,7	0,7
Lagerinvesteringer ²	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Endelig indenlandsk anvendelse	1,3	1,4	1,1	0,9	1,0	1,2	1,1	1,1
<hr/>								
Eksport	0,6	0,6	0,6	1,1	1,5	1,4	0,9	1,0
Import	0,5	0,9	0,7	1,2	1,4	1,1	0,9	1,0
BNP	1,3	1,2	1,0	0,9	1,1	1,4	1,1	1,1
- heraf BVT, private byerhverv	1,7	1,3	1,0	1,2	1,6	1,7	1,3	1,2
<hr/>								
Gnst. årlig vækst i pct.								
Timelønoms-kostninger	3,0	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8
Timelønninger	3,0	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8
Timeproduktivit, byerhverv	1,3	1,3	1,2	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0
<hr/>								
Eksportpriser	1,9	1,8	1,9	1,9	1,7	1,7	1,8	1,8
Importpriser	1,9	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8
Forbrugerpriser	2,0	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Kontantprisen på ejerboliger	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
<hr/>								
Pct., niveau i slutår								
Obligationsrente	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
<hr/>								
Pct. af BNP, niveau i slutår								
Betalingsbalance	3,8	3,0	2,5	2,0	2,0	3,1	3,6	3,7
Offentlig sektors saldo	-0,1	-0,7	-1,1	-1,4	-1,2	-0,1	0,5	0,7
Privat finansiel opsparing	3,8	3,6	3,6	3,4	3,2	3,3	3,1	3,0
<hr/>								
Privat forbrug	48,7	48,9	49,2	48,9	47,8	47,2	47,4	47,4
Offentligt forbrug	25,3	25,8	26,4	27,0	27,1	26,5	26,5	26,7
Investeringer	21,9	22,0	21,7	21,8	22,4	22,3	22,1	22,3
Eksport	58,4	56,3	54,7	54,9	55,8	54,9	53,0	51,3
Import	54,4	53,1	52,0	52,5	53,0	50,9	49,1	47,7

- 1) Realvæksten i det offentlige forbrug er udtryk for væksten i ressourceforbruget og ikke fremgangen i servicen og kan derfor ikke sammenlignes med realvæksten i det private forbrug.
- 2) Angiver lagerændringernes bidrag til BNP-væksten.
- Kilde: ADAM, Økonomisk Redegørelse, august 2014 og egne beregninger.

Bilagstabel B.4**Offentlige finanser (mellemløbet)**

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pct. af BNP									
Offentlig saldo	-3,7	-1,1	1,8	-2,7	-2,8	-2,3	-1,6	-1,0	0,0
Primær offentlig saldo	-3,1	-0,6	2,2	-2,1	-2,3	-1,9	-1,2	-0,6	0,4
Nettorenteindtægter ¹	-0,5	-0,5	-0,4	-0,6	-0,5	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Offentlige udgifter ²	57,6	55,9	55,6	54,8	53,4	52,4	51,4	50,8	50,3
Primære udgifter	55,7	54,1	54,1	53,4	52,1	51,3	50,2	49,5	49,1
Offentligt forbrug ³	26,9	26,7	26,6	26,5	26,0	25,7	25,4	25,2	25,0
Offentlige investeringer	3,6	3,6	3,8	3,7	3,5	3,3	3,1	3,0	2,9
- heraf forskning og udvikling	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8
Indkomstoverførsler	17,9	18,1	18,1	17,8	17,7	17,3	16,8	16,4	16,1
Subsidier	2,2	2,2	2,2	2,1	1,9	1,8	1,7	1,7	1,7
Øvrige primære udgifter	5,1	3,5	3,4	3,3	3,0	3,2	3,2	3,3	3,3
Renteudgifter	1,8	1,7	1,5	1,4	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Offentlige indtægter ^{2,3}	53,9	54,8	57,4	52,1	50,6	50,1	49,8	49,7	50,3
Skatter	46,6	47,8	51,0	46,1	45,1	44,6	44,3	44,3	44,9
Personskatter mv. ⁴	20,2	22,5	23,9	21,4	20,6	20,5	20,3	20,2	20,1
Ejendomsværdiskat	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6
Arbejdsmarkedsbidrag	4,4	4,4	4,5	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4
Pensionsafkastskat	2,3	1,1	2,8	0,8	0,7	0,2	0,2	0,3	1,0
Selskabsskatter	2,6	2,7	2,7	2,5	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Moms	9,7	9,6	9,7	9,5	9,6	9,7	9,7	9,8	9,8
Ejendomsskat	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5
Afgifter	5,7	5,9	5,7	5,7	5,6	5,6	5,5	5,4	5,4
Sociale bidrag	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Øvrige primære indtægter ⁵	6,0	5,7	5,3	5,2	4,7	4,8	4,7	4,6	4,6
Renteindtægter mv. ⁶	1,3	1,3	1,1	0,8	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8
Memopost: Nordsø-indtægter ⁷	0,7	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Strukturel saldo	-0,7	-0,4	-0,9	-0,9	-0,5	-0,4	-0,2	-0,1	0,0
Offentlig nettogæld	6,7	3,4	3,6	6,3	8,8	10,5	11,5	11,8	11,2
ØMU-gæld	45,6	45,0	45,1	39,2	38,0	37,4	36,0	34,2	34,3

Anm.: Forløbet frem mod 2020 tager afsæt i prognosen fra Økonomisk Redegørelse, august 2014.

1) Eksklusive udbytter og Nationalbankens overskud.

2) Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter og indtægter afviger fra Danmarks Statistiks opgørelse. Danmarks Statistik henfører fx indtægter fra salg af varer og tjenester, der indgår i det offentlige forbrug, til indtægterne, mens det samlede offentlige forbrug indgår på udgiftssiden i tabellen.

3) Inklusive saldoneutrale afskrivninger.

Anmærkningen fortsætter i bilagstabel B.4 (fortsat)

Bilagstabel B.4 (fortsat)
Offentlige finanser (langt sigt)

	2020	2025	2030	2040	2050	2060	2070	2080
Offentlig saldo	0,0	-0,1	-0,7	-1,4	-1,2	-0,1	0,5	0,7
Primær offentlig saldo	0,4	0,4	-0,1	-0,6	-0,1	0,9	1,2	0,9
Nettorenteindtægter ¹	-0,4	-0,5	-0,5	-0,8	-1,1	-1,0	-0,6	-0,2
Offentlige udgifter ²	50,3	50,2	51,0	52,5	52,2	50,6	49,9	49,8
Primære udgifter	49,1	48,9	49,4	50,2	49,7	48,2	48,0	48,4
Offentligt forbrug ³	25,0	25,3	25,8	27,0	27,1	26,5	26,5	26,7
Offentlige investeringer	2,9	2,6	2,4	2,0	1,7	1,3	1,1	1,0
- heraf forskning og udvikling	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2
Indkomstoverførsler	16,1	16,0	16,0	15,8	15,2	14,3	14,2	14,4
Subsidier	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	1,4
Øvrige primære udgifter	3,3	3,4	3,6	4,0	4,3	4,5	4,7	5,0
Renteudgifter	1,2	1,3	1,7	2,2	2,5	2,4	2,0	1,5
Offentlige indtægter ^{2,3}	50,3	50,1	50,4	51,1	51,0	50,4	50,5	50,6
Skatter	44,9	44,6	44,5	44,8	45,0	44,5	44,6	44,7
Personskatter mv. ⁴	20,1	20,1	20,0	20,4	20,8	20,6	20,7	20,9
Ejendomsværdiskat	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Arbejdsmarkedsbidrag	4,4	4,4	4,4	4,4	4,5	4,5	4,6	4,6
Pensionsafkastskat	1,0	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Selskabsskatter	2,4	2,4	2,4	2,4	2,3	2,3	2,3	2,3
Moms	9,8	9,8	9,8	9,8	9,6	9,5	9,5	9,4
Ejendomsskat	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Afgifter	5,4	5,1	5,0	4,9	4,9	4,8	4,7	4,6
Sociale bidrag	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige primære indtægter ⁵	4,6	4,6	4,7	4,8	4,6	4,5	4,5	4,6
Renteindtægter mv. ⁶	0,8	0,8	1,1	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3
Memopost: Nordsø-indtægter ⁷	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Strukturel saldo	0,0	-0,1	-0,7	-1,4	-1,2	-0,1	0,5	0,7
Offentlig nettogæld	11,2	7,4	6,6	10,9	16,7	13,7	4,0	6,3
ØMU-gæld	34,3	33,2	34,2	41,4	49,4	48,0	39,4	29,6

Anmærkningen er fortsat fra bilagstabel B.4

- 4) Personskatter mv. indeholder blandt andet kildeskatter, vægtafgift fra husholdningerne, andre personlige skatter mv.
- 5) Øvrige primære indtægter indeholder blandt andet overskud af offentlig virksomhed, diverse drifts- og kapitaloverførsler fra andre indenlandske sektorer og EU, imputerede (beregnete) indtægter i form af brutto-restindkomst, saldoneutral afskrivninger mv.
- 6) Inklusive udbytter og Nationalbankens overskud.
- 7) De samlede Nordsø-indtægter udgøres af kulbrinteskate, selskabsskat af kulbrintevirksomhed, rørledningsafgift og overskudsdeling.

Kilde: ADAM, Økonomisk Redegørelse, august 2014 og egne beregninger.

Opdateret 2020 forløb: Grundlag for udgiftslofter for 2019 – teknisk fremsættelse beskriver det mellemfristede forløb, der udarbejdet som grundlag for fastsættelsen af udgiftslofterne for 2019, samt hvordan forløbet anvendes i loftsfastsættelsen.

I lyset af Folketingsvalg i juni 2015 og efterfølgende regeringsskifte er augustfremskrivningen og loftsfastsættelse af teknisk karakter.

www.fm.dk